

d'Oristany (1479, *CoDoACA* xxvii, 138) i a primers del S.xvii, els reis d'Espanya solen titular-se «Marqués de Oriztany» (1625, *BSAL* vii, 413).

Una etim. del nom sard, que sembla mereixedora de crèdit (si bé no ens toca a nosaltres demostrar-la) 5 és que aquell nom és en última instància d'origen afro-púnic. *Tarres* ciutat púnica fundada allí, coetània de Cartago i Roma, destruïda més tard pels sarraïns i refeta després pels Arborea: potser *T-arestoan*, amb una *t-* (o *t-t*) anàloga a l'article doble 10 bereber i camitic?

Altres paronomàxies s'han de pendre encara menys seriosament: tan poc com la pensada de Mn. Jn. Segura de derivar-ho del gr. *Orestes* (II) (*Veü d. Monts.* 1892, 395); o noms fantasistes de l'època arturiana 15 (*ASNSI* cxxxiv, 111; *Rom.* lviii, 185: amb ignara cullerada de M. de Riquer, *Hom: a Dam. Al. Alonso* III, 217)

¹ Al dors, *Oristano*, en lletra del S.xii. I fins els editors del *Dipl. Cat. Vic* atribueixen, viceversa, a 20 a Orís, erròniament el doc. 87, a.920 que és d'Oristà.— ² Deixem en suspens sense resoldre-ho, la possibilitat de relacionar-hi alguns NLL menors catalans (en tot cas, llocs i noms ben poc importants que no poden influir en el present problema: sigui com antics o com a succedanis del nostre; Pont d'Orís, Capella i allau de ~, a la Conca de Tremp (entre Gavet i sant Serni, segons l'enq. de R. de la Torre (pp. 44 i 45). I uns quants de rossellonesos; *Colle Uris*, com afr. d'un mas (junt amb Vallestàvia, *Coll de Arches i Sti. Petri de Serra*) en un doc. de 1074 (col.le. Moreau cf., però supra, art. *Òria*). Mas de l'Orís (o *burís*), entre Millars i Corbera (xxvii, 94.7, '24x'74). Mas de l'*aurís* te. Tàrerac (xxvii, 39.7).— ³ D'aquesta -s ibèrica 35 prefixa o sufixa amb funcions semblants n'hem trobat ja proves; i n'hi ha més: *S-Omponui / Embonui* (V.aquest article); *S-Onbra-bons / Umarbeli*, (V. art. *Sispony*); *Soveix / Oveix*. Tots ells, parelles de NLL situats un a prop de l'altre; o bé més lluny, però encara en terra de dens substrat ibero-basc: *Sovarra* al Maestrat, al costat d'*Ovarra*; i amb un altre sufix: *Sòval* i *Sòlvol* (cf. encara l'art. *Sous*). Ja en l'antiguitat: *SASSIA* al costat de *ASIA* de Plini (*DECat* ix 493a39) en definitiva s'explica també 45 així. Dins el mot *BAI-S-OKIO-* prop de *BAI-T-LO* (V. l'art. Badalona). *BO-S-EGIA* i *BO-S-LIS* als articles *Bosia*, *Boldís*. En basc mateix, -so sufix: *iba-so* 'riu' al costat d'*ibai* 'ribera'; i el nom del riu *Bida-soa*, al costat de *bide/bida* 'camí'.— ⁴ Qui cregui els 50 pòstums publicadors del *Dipl. Cat. Vic*. quan diuen que és un «doc. original» és que té «bon davallant»; si ens ho hagués dit el Dr. Junyent, o si constés d'uns sí i d'altres no, però ai!, els seus hereus, han posat la nota «orig.» a q u a s i t o t s els docs. 55 de la rica col·lecció, o a més d'un 99%. És evident

que donen les còpies antigues per docs. originals.

ORLE

Poblet antic rossellonès, avui agre. al mun. de Perpinyà.

Encara que no tinc notes a mà, crec que en les enqs. de 1960 per la rodalia, entre elles a Orle (xxvii, 109), em deien *órla*.

MENCIONS ANT. 832: Precepte de Lotari concedit a un seu vassall *Vilanova*, que afronta Or. *Tezanum...* Sept. vocatam villam *Orlam* (còpia S.xvii d'un original perdut, *Cat. Car.* 328.12). 929: «infra fines de *Vila Gotarum* vel *Malleolas* --- in via Perp. ad villa *Orle*» (col.le. Moreau v, 60ss). 988: «te. de *Orlæ*» (citada amb Baó) (col.l. id., i Alart, *Cart. Rouss.* 30). 1070: villa q. d. *Horle* (Mor. xxx, 32; *Hist. Lgd.* v, 1552). 1090: Sti. Stephani de *Orule* (bis) (Mor. text. s.v. *Panissars*). 1145: «*Petrus de Horle* dono --- alo. in te. villa de *Orle* et de Toluges --- sig. P. de *Orle*» (Mor. lxi, 129). 1162: B. de *Orle* (Alart, *Priv.* 46). 1172: Bg. de *Orle* (Alart, ib.55; Mor. lxxvii, 79ss.). 1190: «Bereng. de *Orulo* --- in *Tacione* --- in villa de *Orulo* --- Sig. Bg. de *Orle*» (MiretS., *Templ.* 326-7). 1238: «cellarium q. habeo intus cellaria de *Orulo*» (*InuLC*, s.v. *sitge*). 1244: «ad ruptas de *Orulo*» (ib. s.v. *rota*). 1305: (en cat.) *Orla* (Alart, *RLR* vii, 47). 1370: Fr.Bn. d'*Olms* comenador d'*Orle*, i 1377: la comanda d'*Orlæ* (*InuLC*, s.v. *com.*). 1382: «Fr. M. Pereres, comenador de *Orulo*» (*InuCL* s.v. *pedrera*).

Ponsich (*Top.* 50) hi afegeix *Orule* 1090, *Orula* 1185, 1275, 1425. Resulta, doncs, que la grafia amb -a no apareix fins al S.xiv (en què és freqüent) segons Ponsich, fora d'una cita esparsa que ell dona de 1128 perquè la de 832 només consta en còpia del S.xvii.

ETIM. No es pot, doncs, identificar amb el nom comú *orla* (ll.vg. *ORULA*), que ha tingut sempre -A. Però hi ha hagut també oc. ant. or «bord, bordure» (oc. *d'or en or* 'de banda a banda' etc.) junt amb el ll. OS, ORIS 'boca', 'entrada', 'extrem d'un lloc', i junt amb el fem *ORA* 'vorera, costa o marge d'un curs o extensió d'aigua'; per tant també degué existir el dim. **ÖRÜLU* 'vorera, límit' de coses o de llocs. Que s'aplica bé a la situació d'un paratge que està vora el límit del terme de Perpinyà. Pel context del doc. de 1305 es veu que era a l'O. o SO., entre la Tet i el camí del Voló. Si vingués de *HORTULUS* no s'hauria sincopat la posttònica.

PARÒNIMS. Port d'*Orla*, prop del trifini del Pallars, Aran i França, al territori de la qual condueix el Pas de Montgarri: li escau doncs, també nom de 'línia partionera', però avui la -a distinta de -e postula 55 *ORULA*.

Rest a ambigu amb quin dels dos van els bearne-